

NSS zamítl zrušení testování ve firmách

Petr Kozelka

Nejvyšší správní soud (NSS) v Brně zamítl ve čtvrtek žalobu mífící proti opatření, kterým ministerstvo zdravotnictví zavedlo testování zaměstnanců na koronavirus ve firmách. Zrušení povinnosti se domáhal dělník Tomáš Sawkiw, jenž pracuje ve výrobě autodílů. Šlo o první podobné rozhodnutí NSS, který nově získal pravomoc přezkoumávat opatření podle pandemického zákona.

Mimořádné opatření vydalo ministerstvo zdravotnictví. Prakticky z něj plynula nutnost zorganizovat testování ve firmách s více než 250 zaměstnanci, protože na pracovišti směli být od 12. března jen ti, kteří v posledních sedmi dnech podstoupili test s negativním výsledkem. Povinnost firemního testování se dalšími opatřeními ještě měnila a rozšiřovala.

Má zamezit vzniku ohnisek

„Povinnost podrobit se testování plyne přímo z pandemického zákona. Soud nemá pochyby o legitimitě cíle, kterého mělo být dosaženo. Nezbytnost snížení počtu případů nezpochybňoval v té době vlastně žádný z relevantních názorů. Cílem bylo předcházet vzniku

ohnisek na pracovištích,“ konstatoval v rozsudku předseda senátu NSS Filip Dienstbier.

„Ani výtěr z nosní dutiny nepovažujeme za takový zásah do lidské integrity nebo lidské důstojnosti, aby to mohlo být důvodem k rezignaci na zavedené testování, tím spíše, že další početné skupiny obyvatelů jsou dlouhodobě a významně ome-

Výtěr z nosní dutiny nepovažujeme za takový zásah, aby to mohlo být důvodem k rezignaci na zavedené testování

Filip Dienstbier,
předseda senátu NSS

zvaný na svých právech, jako jsou svoboda pohybu či vzdělání,“ zdůraznil Dienstbier.

Za Sawkiwa, který k soudu nedorazil, jednal jeho advokát Norbert Naxera. Ten zastupoval i několik desítek dalších nespokojenců, kteří se k žalobě přidali. „Testování je lékařský zákrok a k tomu nesmí být nikdo nucen. Nařízení ministerstva nemá oporu ani v zákoníku práce. Je o nezákonný útlak občanů, ministerstvo omezuje základní lidská práva. Právo na práci nemůže být podmíněno testováním. A s lidmi se jedná jako s doby-

Nejvyšší správní soud včera jednal o návrhu na zrušení opatření, které odstartovalo testování zaměstnanců ve firmách. Na snímku je pohled na soudní senát, vlevo advokát Norbert Naxera.

kem, takto přece není možné se k zaměstnancům chovat,“ tvrdil marně u soudu Naxera.

Podle advokáta hrozí zaměstnavatelé lidem, kteří se ne-

chtějí testovat, vyházovet. Podle něj také hrozí zneužití testů k odběru DNA zaměstnanců. „Opatření je navíc zbytečné. Čím více se v jednotlivých zemích proti koronaviru bojuje, tím je situace horší,“ dodal Naxera s tím, že v zemích, kde se nechal epidemii volnější průběh, je situace lepší

než v Česku, které přijalo přísnější restriktce.

než v Česku, které přijalo přísnější restriktce.

Z ministerstva zdravotnictví se nikdo k NSS hájit opatření neobtěžoval. „Soud toto konstatuje s politováním. Máme za to, že orgány veřejné moci by měly obhájit svá rozhodnutí zvláště v takovém případě, jakým jsou veřejnosti velmi citlivě vnímaná mimořádná opatření ke zvládnutí epidemické situace,“ upozornil soudce Dienstbier.

Podle pandemického zákona, který platí od konce února, přezkoumává mimořádná opatření ministerstva zdravotnictví právě NSS. Postupně obdržel více než deset podnětů, některé ale předal k projednání Městskému soudu v Praze. Nejvyšší instance totiž pandemický zákon vyložila tak, že bude přezkoumávat jen opatření proti šíření covidu-19 přijatá za účinnosti nové normy, nikoliv ta, která platí z dřívějších.

Kvůli povinnému testování ve firmách se na NSS obrátili také Nezávislé odbory Teva Czech Industries, což je výrobce léčiv. Nesouhlasí například s tím, že po odmítnutí testování vzniká překážka v práci na straně zaměstnance, který tak nemá nárok na náhradu mzdy. Kritizují také to, že zaměstnavatel nakládá s daty o zdravotním stavu pracovníků. Soud o tom bude veřejně jednat příští týden.

Proplácení testů OSVČ komplikuje podmínka datové schránky

Tomáš Volf

Firmy a živnostníci, kteří chtějí proplatit státní příspěvek na nákup povinných samotestů na covid-19, o ně mohou žádat od 1. dubna přes web www.samotesty-covid.cz.

Živnostníci však rozladila informace na stránkách zdravotních pojišťoven v formuláře pro žádost o příspěvek, které uváděly, že jedinou cestou žádosti je elektronická komuni-

kace pouze skrze datovou schránku.

„Tu však řada živnostníků nemá, řada z nich nemá ani počítač. V otázkách a odpovědích na téma, jak postupovat, když jako OSVČ nemám zřízenou datovou schránku, se následně dozvíte, že si ji máte zřídit,“ řekla Právu ředitelka Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR Eva Svobodová.

„Považujeme to za dost špat-

ný vtíp. Žádná jiná možnost komunikace zde není uvedena, ani kontaktní e-mail, ani možnost podatelný na pobočce příslušné zdravotní pojišťovny, což je dle našeho názoru zcela protiprávní,“ dodala Svobodová.

Slíbili nápravu

Asociace na to v úterý upozornila ministerstva průmyslu a obchodu a zdravotnictví a podle aktuálních zpráv se ve

zdravotních pojišťovnách již pracuje na úpravě manuálu pro OSVČ.

Kdo nemá počítač, mohl by mu pro elektronickou žádost stačit i chytrý telefon. Mobilní aplikace pro zřízení datové schránky sice existuje, podle oficiálních stránek ale „na vlastní nebezpečí“.

To ovšem stejně neřeší problém části podnikatelů, kteří technikou nedisponují nebo ji neovládají.

Některé z pojišťoven na dotaz Práva sdělily, že již připravily alternativní řešení.

„OSVČ, které nemají zřízenou datovou schránku, se mohou obrátit na zdravotní pojišťovnu, která jim aktivací kód pro registraci na stránkách www.samotesty-covid.cz zašle e-mailem. Oborová zdravotní pojišťovna je samozřejmě všem, kteří si sami neporadí, připravena na všech svých pobočkách s registrací i podáním

žádosti vypomoci,“ řekla Právu mluvčí OZP Nicol Lenertová.

Klienti Všeobecné zdravotní pojišťovny budou podle jejího mluvčího Milana Repky moci od pondělí kód získat také pomocí aplikace Moje VZP.

Stát firmám a OSVČ přispěje 60 Kč na test, maximálně si budou moci nárokovat čtyři testy za měsíc na zaměstnance. Zdravotní pojišťovny odhadují, že na příspěvky na testy měsíčně vydají 480 milionů korun.

V práci nyní obědváme o hodinu později

Koronavirová krize výrazně změnila mezi jiným i běžný denní rytmus zaměstnanců. Češi nyní v pracovním týdnu obědvají později, než byli zvyklí. Zatímco v roce 2019 na oběd chodili většinou před polednem, nyní, kdy se mohou spoléhat pouze na rozvážku nebo výdejová okénka, začínají obědvat v průměru až před půl jednou.

Vyplyvá to z analýzy obědových transakcí uskutečněných prostřednictvím stravenkové karty Ticket Restaurant Card od společnosti Edenred.

Kdy obědváme, zjišťoval Edenred poprvé na jaře 2019. Tehdy lidé v Česku platili za oběd v restauraci v průměru ve 12.02. Při zhruba půlhodinové konzumaci to znamená, že

Illustrace foto PRÁVO – Petr Hloušek

s jídem začínali zhruba v půl dvanácté. Lockdown ale vše změnil.

V době úplného uzavření restaurací – tedy od poloviny loň-

ského března do půlky května a dále pak v části října, v listopadu a od druhé poloviny prosince do těchto dní – se platby za jídlo posunuly o 24 minut na 12.26.

Faktický časový posun oběda v pracovním týdnu je nyní ale ještě větší, než jak ukazují časy transakcí obědovou kartou.

V roce 2019 s ní totiž platili lidé v restauraci téměř výhradně až po oběd, nyní platíme restauracím a dovážkovým službám téměř vždy před jídem. Znamená to tedy, že v současné době lidé reálně obědvají zhruba o hodinu později.

Data společnosti Edenred ukazují, že v posledních měsících obědváme jídlo z restaurace nejen později, ale také méně pravidelně než před koronakrizí. Lidé si zřejmě častěji doma vaří i v týdnu, a někteří možná nemají tak pravidelné stravovací návyky, jako když chodí na pracoviště. (kil)

Dvořák: Gopas dělal pro ČT minimum práce

Na středním jednání Rady České televize (ČT) informovala radní Hana Lipovská, že generální ředitel veřejnoprávní televize Petr Dvořák má pravděpodobně velký střet zájmů, protože je spolujednatel firmy Gopas, která pořádá školicí kurzy v oblasti IT.

Dozorčí komise Rady ČT proto dostala za úkol prověřit, jak dalece tato společnost obchodovala s ČT.

Dvořák nebyl jednání rady přítomen, aby vše osobně vysvětlil, ale později večer poslal novinářům písemné vyjádření. V něm uvádí, že šlo o zakázky pouze minimálního rozsahu.

„Společnost Gopas školí ročně 15 až 25 tisíc účastníků kurzů

v oblasti IT. Nyní jsem si nechal zjišťovat, že z ČT se těchto kurzů účastnilo během posledních let každý rok několik jednotlivců, většinou specialistů na IT. Přihlašovali se sami nebo prostřednictvím referentů vzdělávacího odboru bez toho, abych o tom věděl,“ prohlašuje šéf televize.

„Společnost Gopas má roční obraty kolem 200 milionů korun, podíl obchodování s ČT tvoří promile těchto obrátů a nejsou pro firmu významné,“ uvedl dále Dvořák a dodal, že on sám žádnou smlouvu ani zakázku za veřejnoprávní televizi s firmou Gopas nikdy nepodepsal, protože částky za zmíněná školení byly hluboko pod jeho podpisovým limitem. (jp)

Novinky.cz zřídily web, kde lze dát obětem covidu tvář

Desetitisíce mrtvých. Tisíce křížů. Nejde ale jen o čísla. Za každým křížem je předčasně ukončený lidský příběh, žal a slzy pozůstalých. Server Novinky.cz chce ukázat, že nejde jen o čísla, a přináší několik lidských osudů, které fatálně poznamenala pandemie.

Novinky.cz zřídily web Nejsmejencisla.cz jako místo vzpomínky na oběti pandemie nemoci covid-19, aby do historie nevyšly jen jako tragické číslo. Pokud chcete přidat vzpomínku na blízkého, který vám během pandemie zemřel, napište o něm pár řádek a pošlete jeho fotogra-

fii na covid@novinky.cz. Potom čísla dostanou jména. Na webově adrese www.nejsmejencisla.cz najdete aktuální počet obětí pandemie v ČR i příběhy obětí včetně známých osobností.

„Víme, že lidé umírají i na jiné nemoci, při dopravních nehodách nebo jen sešlostí věkem. Jenže statistiky dopravních nehod vidíme jednou za měsíc. Teď jsme ale svědky bezprecedentní situace, kdy se na nás valí čísla nakažených a mrtvých každý den. Nechceme, aby to byla jen čísla. Jsou to lidské osudy,“ píše redakce Novinek.cz. (ryn, Novinky.cz)

Experti skeptičtí vůči státní komerční bance

Tomáš Volf

Komunisté požadují po premiérovi Andreji Babišovi (ANO) zřízení komerční banky ve vlastnictví státu jako podmiňku pokračování podpory menšinové vlády. Podle ekonomů myšlenka není nutně špatná, jenomže má háčky.

„Státní komerční banka je ekonomický nesmysl, smysl může mít jen banka rozvojová. Předpokládané citelné ztráty státní komerční banky by platili obyčejní lidé z daní,“ komentoval hlavní člen Národní ekonomické rady vlády Lukáš Kovanda, který je také ekonomem

Trinity Bank. Kovanda však připustil, že se o státní bance v rámci vládní rady vede debata již delší dobu.

Její koncept by podle něj měl být takový, aby se pod jednu střechu sdružily nyní roztráštěné instituce jako národní Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB) a Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP).

„Představme si libovolnou státní instituci a srovnáme kvalitu služeb se současnými komerčními bankami. Opravdu bychom chtěli, aby bankovní služby formou komerční banky provozoval stát?“ komentoval

iniciativu komunistů a Babiše hlavní ekonom finanční skupiny Roklen Pavel Peterka.

Bankovní sektor je podle něj zdravý a není důvod pro vznik státní banky. Nelze přitom vyloučit, že se tato banka stane prostředníkem politického boje, kdy by například nabízela zvýhodněné produkty vybraným skupinám voličů, soudí.

Lukrativní, ale...

Podle Štěpána Křečka z investiční společnosti BH Securities je vzhledem k vysokým ziskům komerčních bank v ČR zřejmé, že se jedná o lukrativní byznys.

„Bohužel jsme svědky systematického odírání klientů, kterým téměř nejsou úročeny vklady. Vstup státní banky na trh by v ideálním případě mohl zvýšit konkurenci a motivovat ostatní banky, aby zlepšovaly podmínky pro své zákazníky,“ prohlásil Křeček.

„Obávám se však, že nežijeme v ideálním světě a stát by vstup na trh nezvládl, proto bude lepší na státní banku zapomenout,“ dodal ekonom. Státní banku se podle něj nepodaří vytvořit do konce stávající vlády.

„Kdyby vláda projekt myslela vážně, začala by již na začátku svého mandátu,“ uzavřel Křeček.